

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Подорожне число по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровського (Хорунщини). Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереження. —
Рекламації неопечатані вілні
від порта. — Оголошення зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сламі» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесення по
30 с. від стрічки.

Руска справа в польськім освітленю.

(Замітки з нагоди брошури «Z. Milkowski (Jeź). Sprawa ruska w stosunku do sprawy polskiej». Lwów 1902).

(X) Останніми роками стала польська суспільність більше як колинебудь перед тим цікавити ся рускою справою. По всіх газетах польських стали появляти ся статті про відносини поміж Русинами, особливо про національно-політичні, деколи і про рускі товариства й інститути, а лише з рідка зачепив той або сей деньник або місячник справу з історичного або літературного боку. Від часу до часу появляли ся навіть окремі брошури про руску справу польською мовою.

Усім тим можна би радіти, що польська суспільність так живо цікавить ся рускою справою, що бажає ближше і основнійше пізнати відносини того народу, з яким вважали її довгими віками історичні звязи з народом, поруч або посеред якого доводить ся їй і сьогодні жити. Однак хто пильно слідить за тими справозданнями по польських газетах і місячниках про руску справу, сей міг довідно пересвідчити ся, що самі справоздавачі звичайно не мали на стільки знання рускої мови, руского письменства, рускої минувшини і взагалі руского життя, щоби подати вірний і безсторонний образ руских відносин. Звичайно черпали польські газетарі свої відомости з одної або другої рускої часописи, з якої вирвало ся один-другий кусочок без належного зрозуміння цілості, приправило ся се своїм сосом і переїдило скрізь своє цідилко і так виходили звичайно всякі картини з Rusi, z obozu ruskiego, ze sfer ruskich, ucisk Polaków przez Rusinów і т. п. Деколи якийсь дописувач з краю написав одну або кілька статей на тему рускої справи, як она йому представляла ся скрізь його віконце або з його ганку, а лише в ряди-годи можна було в поважнім місячнику зустрінути ся з якимсь заводовим справозданєм про руске письменство або історію.

Засада висловлена в реченю: willst den Dichter gut verstehen, musst in Dichters Lande gehen — може бути безперечно приложена і в тім случаю. Бажаючи зрозуміти руску справу як слід, треба піти в руску суспільність, треба основно познакомити ся з її мовою, письменством, історією, цілим життям, треба мати і снагу і добру волю до того. Але так як у нас звичайно газетарі, котрим друкарський хлопець жде над головою, забирають ся до такого писання, газетарі, котрі на борзі перебігши з трудностями руского письма одну або другу статтю якоїсь рускої часописи і не зрозумівши її докладно, «на розсезкапі» кинуть своїм читачам кільканадцять звичайних оклепаних загальників, — таким способом не лише не можуть причинити ся до пояснення і розв'язки рускої справи, але навпаки ще більше її замотують і затемнюють. Тимто від коли польські газети стали більше займатися рускою справою, кожний очевидно в своїм освітленю, польська суспіль-

ність не тільки не пізнала сеї справи основнійше, але навіть набрала ся всяких пересудів і хибних поглядів, хоч їй здає ся, що аж тепер розуміє і знає руску справу.

Однак можна бодай в часті оправдати галицько-польське газетарство, про яке Крашевський свого часу в варшавських Кюсах висловив ся справедливо, що оно щодо своєї вартости так має ся до заграничного газетарства, як цикорія до кави, можна бодай в часті виправдати сею поверховністю і сим поспіхом, з яким звичайно редагують газетні часописи. Але не далеко від сих газетарських статей відбігли також брошури більше або менше обемисті, які появляють ся про руску справу. Ось недавно заповіло було Slowo Polskie вихід такої брошури, якої заголовок ми виписали на чолі статі, і то з приміткою, що ось то основний довголітний знавець рускої справи написав про сю справу свої погляди. Хто ще не знав Мілковського з давнійшої його брошури і взагалі його поглядів про руску справу, або хто сподівався, що сей довголітний знавець рускої справи поробив нові досліди і бажає ними поділитися з загальом, був очевидно цікавий на сю брошуру. Однак по прочитанню сеї брошури мусить всякий безсторонний чоловік, хоч троха ознакочений з рускими відомостями, дійти до пересвідчення, що автор сеї брошури нічого не забув і нічого не навчив ся, що нею він ані крихти не припинить ся до росповсюдження розуміння рускої справи, а тим менше до її розв'язки. А коли ми при всіх її хибках і недосконах присвячуємо їм наші замітки, то робимо се тому, щоби виказати, як до рускої справи беруть ся всякі політичні знахорі з претенсіями заводового знання, подібно як н. п. в радї державній професори, «мужі науки» Старжинський і Гломбінський рвали ся говорити про руску літературу і науку, а відтак виходить, що до них можна приложити народну приповідку: швець знай своє шевство, а в краєцтво не мішай ся!

(Дальше буде).

3 канадійської України.

(Кінець).

В понеділок проте 27/10. пустили ся ми в дальшу дорогу — перервавши її ще в Оттаві, щоби зложити нашу візиту делегатови апост. Msgr. Фальковому. І сей пралат прийняв нас з отвертими руками. Він старав ся в Римі, щоби канадійські Русини, если не відразу єпископа, то бодай генерального вікарого одержали — тож дуже тішив ся, що о. Жолдак приїхав до Канади в уряді візитатора. (Австрійське правительство ще тої справи не покінчило). Шкода, що Msgr. Фальковий відходить з Канади вже тими днями.

І в Оттаві замешкали ми у Отців Облатів. Мають они тут університет. Їх тутешня каплиця — се найкрасша святиця в цілій Канаді.

З Оттави виїхали ми вівторник вполудне. Я певний, що в Галичині мало хто має понятє, що то значить переїхати 3.000 миль англійських! А така сама дорога отворила ся нам з Оттави до Едмонтону. І їхали ми нею, їхали —

аж нам в очах темніло, а сестри Службениці таки на добре її відхорували — гірше як морську хворобу з Гамбурга до Нового Йорку. А хоч поїзд наш — експрес — гнав, як в Галичині блискавичний і не ставав часто, хіба по 2—3 годинах безнастанної їзди і то лиш хвилинку — то однак дорога тягнулась 5 днів і 5 ночей — сеж дорога, якби з Мадриту до Москви!

Будь здорова Галичино — не рад я тої дороги ще раз пробувати!

В Вінніпегу розпрощались ми з о. Жолдаком. На станції в Rat Portage стрітили ми першого Русина — Василя Дубенського з Ляшуків. Лопатин, парохій о. Громадки. Перебуває тут на роботі і має 1½ долара денно. Вдоволенний і веселий. Просив вистарати ся ему метрику, по котру вже писав тому кілька місяців і до тепер не одержав. Читає «Свободу», але говорить так твердо з російська, якби щойно встав від читання якого російського «Слова».

В Босежур стрітили ми чоловіка лат. обряду, але мабуть корінного Русина, брудного, замурзаного, їхав до Вінніпегу зі скаргою на свого євєйда. Звав ся мабуть Ситар, зі Збаража. Євєйда його, десь з Яворівщини, пише ся Швець — осів коло його фарми, жие на віру з якоюсь жінкою (Русинкою), що покинула чоловіка — і робить ему всілякі пакости. А що місцевий судия має тримати сторону Шевця, тож Ситар їде з жалобою до самого Вінніпегу.

Стара галицька історія — тай годі! Швець — драб — але і Ситар робить вражінє випрактикованого процесовича — знає вже всі уряди судейські від свого віята аж до апеляції в Оттаві.

На станції в Кальгарі повитало нас яких 30 Русинів, що вертали з зарібків на свої фарми. За 4—5 місяців роботи ніс кожний 120—180 доларів в кишені. Деякі з них говорили дуже добре по англійськи. Між ними їхав молодий парубчак десь з Борщівщини, що не лиш говорив, але і писати уміє цілком поправно по англійськи. Особливо наші дівчата скоро виучують ся по англійськи і говорять з так знаменитим акцентом англійським, що самі Англичани дивують ся їх понятливости. В Едмонтоні є яких 200 дівчат Русинок по службах у англійських пань — ходять до школи вечерами до сестер «Гріс» (Grises) і виучують ся знаменито по англійськи говорити.

Ми прибули до Страткони (последня станція в нашій подорожі) о 11. год. в ночи в суботу 1/11. — В такій порі не сміли ми заїздити до монастиря оо. Облатів, а рішили ся заночувати в яким поряднім готелі в Едмонтоні, куди зі станції Страткони перевіз нас візник за пів години. Станув перед найпоряднійшим готелем — господар прийняв нас ввічливо, але заявив, що має всего лиш дві комнати. Біда нам. А другого готелю католицького в Едмонтоні нема, до протестантського ж заїздити ми не хотіли.

— А хто ви є? — питає господар — чи не грек кетлік мішен? (греко-католицька місія).

— Так є — кажу — ми їдемо до Русинів на тутешні кольонії.

— А — то що пишого — я сейчас телефоную до Отців Облатів, они Вас очікують, ми о тім знаємо — каже господар.

— Алеж тепер 1/2 12. в ночи, годі нам їх зі сну будити.

— То нічо не значить, у нас гостинність така сама о півночи, як в полудне.

Не було як боронити ся. Телефон збудив Облятів, надійшла відповідь: «Сейчас выходимо на стрічу — Отців Василян беремо до себе — Сестрам зараз приготуємо місце у Сестер Grises при шпиталі католицьким.

За чверть години сам господар готелю і ще якихсь двох панів, що пили мабуть чай у него — тим самим возом, що нас привіз зі Страткони — відправили нас до оо. Облятів.

— Позвольте — кажу їм — я ще не розрахував ся з візником.

— Вже залагоджений — ми не позволимо на се, щоби місіонарі платили за віз. До побачення.

— І відіхали, лишаючи нас в раменах гостинних монахів.

Цілий дім був на ногах. Чотири комнати в миг ока приготувані для нас чотирох. Настоятель дому з лямпою в руці відпровадив сестри Службницькі до монастиря сестер Гріз.

Якже мило було нам в перший раз від поведілка спочити в вигідній постелі!

Обляти тутешні — такі-ж люди, як Лякомб, як его брати з Монреалю. Настоятель був 22 роки між Індіанцями на місцях. Тут пізнали ми і о. Джана, що їздив минулого року на руськими священниками до Галичини.

Се молодий — дуже милий Француз-Бретонець. Для Русинів наших готов зробити найбільші жертви — «бо то католики» — а цілє его життя — «се посвячене для Христа і католицької Церкви».

Справді — не знищить ніяка сила католицької Церкви, доки для неї працюють такі Лякомби, Джани, Легалі і тисячі-тисячі других місіонарів до них подібних!

О. Джан знає всіх католиків в Едмонтоні і в Стратконі. Знає всіх наших Русинів тутки. І его всі знають. І всі его любять — бо не можна его не полюбити. Є такі люди, а Джан до них належить.

Від него довідали ся ми, що еп. Легаль (він звідси 9 миль англ. резидує в St. Albert) приготував в Едмонтоні для СС. Службниць хату на цілу зиму, думає о відданю їм школи для дівчат руських, о учительці для них для вучення язика англійського і очікує нас з нетерпеливістю, а завтра в неділю приїде сам до нас поводити нас в Едмонтоні.

Слідуючого дня в неділю... — решта за тиждень.

о. Плятонід Філяс
Ч. С. В. В.

Товариство дневників.

Недостаток організаційного змислу у Русинів є причиною їх роздроблювання і занепаду сил. А руські дневникирі, хотяй часто і завзявають загаль до організації та тіснійшого зєднання, самі стають класичним приміром байдужности. Цілковитий брак у них свого станового почуття і береження своїх власних інтересів. Ми вже там-того року підносили гадку основана товариства русько-українських дневників, яке би заняло ся забезпеченням дневників на старість та на случай неспосібности до праці, та змагало до забезпечення вдів і сиріт по дневниках. З другої-ж сторони таке товариство становило би також і репрезентацию русько-українських публіцистів, що при частих зїздах славянських журналістів та і при інших нагодах стає прямо неминучою потребою.

Ми виказували також, що таке старанє за свої заводіві інтереси не є лише вузьким, ставним егоїзмом, але є прямо народним обов'язком, бо як зложено кожного продукуючого заводу, так і особливо зміцнене журналістичного заводу, лежить в інтересі цілого народу і є разом зміцненем народної сили. Коли русько-українські дневникирі зможуть бодай надіяти ся в будучности якого-такого забезпечення, коли не будуть самі себе і другі не будуть уважали їх «звичненими людьми» без завтра, то тоді посвятять ся дневникарству на постійно красші таланги і вложать всі свої духові сили для розвою русько-українського дневникарства і літератури.

Се було-б в короткості те, що ми сказали минулого року, завзяваючи товаришів по перу

до спільної організації. Але наш голос остав вопіючим во пустини. Ніхто ні звідки не відозвав ся навіть на сю тему, не виступив навіть хотіби з полемікою. Справа замовкла і пішла в кут. Аж ось нині принесла нам почта писмо з Відня від такого руського дневникаря і діяча, як... п. Теофіль Мерунович:

Відень, 27. падолиста 1902.

Високоповажани Панове!

Виділ «Общого Союза славянских дневников» (Ústředního svazu slovanských novinářů) на засіданю з 1. с. м. в Празі відбутім, поручив мені порозуміти ся з руськими журналістами у Львові що-до основана також і руського Товариства журналістів заводівих, які істають вже у всіх інших наводностей в краях австро-угорських.

Звертаю ся проте до Вас, Високоповажани Панове, а рівночасно також до редакцій «Діла» і «Галичанина» з запитанєм, щоби се зволіли взяти під розвагу питанє: чи пора тепер спосібна і чи найде ся у Львові матеріял до основана руського Товариства дневників?

Всюди такі стоварилення усувають політику і зєднують заводівих письменників, — без огляду на роздільючі їх ріжницї партійні, для взаємної помочи матеріяльної, а також для спільної оборони і моральних інтересів свого стану.

Прошу отже о порозумінє з товаришами з інших редакцій руських і о ласкаве поміслє мене про результат, щоби я міг здати справу виділові Союзу.

Белиби се Панове жадали, щоби я був присутній на Вашій нараді, для уділення предметних пояснєнь — в характері відпоручника загального славянського Союзу — я готов Вам служити, але лишень на письменне запрошенє Ваше.

Ожидуючи Вашої ласкавої відповіді — остаю з високим поважанєм

Теофіль Мерунович.

Полишаючи на разі на боці всякі інші квестії і толки, мусимо тут відразу і як найрішучійше застеречи ся против втягання під одну спільне знамя русько-українських дневників з кацапськими ренегатами і представлюваня сеї квестії перед иншими славянськими народами, немов би нас ділило лише сь, чи се. Нас ділить не політика, не партійні згляди, але нас ділить народність і тому ми ніяк не змістимо ся під одним іменем. Се мусить остати підвалиною будучого дневникарського товариства.

Хліборобський страйк в державній раді.

Промова пос. Василька.

Після коротких і менше важких промов пп. Фідлера і Мойси заняв слово буковинський посол Николай рицар Василько.

Висока палато! Ексцеленция президент міністрів висказав 16. жовтня при обговорюваню головних начерків управління язикового спору в Чехах ті слова: Розпорядженє є листком паперу, право крицевою таблицею. Кілька днів пізнійше, 24. жовтня, розпочалась нарада над наглим внесенєм голови нашого клубу в справі галицьких рільничих страйків. Колиб потреба було ще иншого доказу, що в Австрії закон рішучо не є ніякою крицевою таблицею, та що в Австрії знаходиться багато країв, багато областей, де нехтованє законів стало принципом, то достарчає сего дискусія над тим наглим внесенєм (признанє). Ся дебата зображає нам відносини краю, котрий є Ельдорадом автономістів в Австрії. Ся дебата є рівночасно доказом не тільки на се, що в Галичині закон не є ніякою крицевою таблицею та отсі фактори, що суть покликані до виконувания законів, донтають їх в найвигіднійший спосіб, але також сего, що розпорядженє сталось крицевою таблицею, котра більше має значіння, ніж всі закони, почавши від державного основного закона.

Більше чим перед 30 літами в дорозі розпорядженя підчинено в Галичині Русинів Полякам. Панованя над Русинами доступив не польський народ — я не піду дорогою нана професора д-ра Гломбінського — і ізза вини поодиноких людей не буду потягати до відвічальности цілий народ та в найбезвистиднійший спосіб де-

нунциювати. (Пригакуване). Я не піду тою дорогою, тільки буду держати ся правди, що в тім случаю звучать: Галичина стала відданою на поталу не Полякам, тільки Галичина наслідком виборчого порядку попалась в руки одної класи польського народу. (Справедливо!) Лишень проти них звертають ся гіркі жалоби руського народу. Се розпорядженє зділало, що нині Галичина є державою в державі, се розпорядженє зділало, що нині прямо неможливим для прочої Австрії, а навіть для тих факторів, що суть покликані до правленя нею, розглянутись в галицьких справах, та що майже є річчю неможливою завести там порядок без інтервенції зелізної руки. (Браво).

Як я вже то на початку згадав, перечеркнуто там закони, почавши від державного основного закона, «крицевою таблицею», що повинна бути світочем для кожного урядника. Наслідок сего є такий, що Русини, лагідний, богобоязний для престолої держави, принаймні в Галичині дуже заслужений народ, нині має стати ворогом держави. (Справедливо!)

Коли подумаєте, що в Австро-Угорщині мешкає майже 4 мільони Русинів, з котрих 3 і пів мільона припадає на австрійську полувину, що найбільша частина того народу, близько 25 мільонів, мешкає в сусідній Росії, та представте собі, як австрійське правительство занедбало свої обов'язки зглядом сего народу, то будете уважати повисний висказ за цілковито оправданий. Місто того, щоби в Австрії сотворити кульмінаційну точку просвітнього розвою того народу, місто того, щоби Австрія стала просвітним осередком того народу, занедбує ся Русинів на просвітньому полі почавши від образованя в народній школі аж до університету. Ми маємо за мало народних шкіл, цілком недостаточне число середних шкіл, а не маємо ні одного університету. (Признанє).

Що-до матеріяльного положеня Русинів в Австрії, то видно з відбутої дебати, що руський нарід в Австрії, спеціально в Галичині, є сільським пролетаріатом, чого не мож знайти у жадного австрійського народу. Ми чули з одної і другої сторони много статистичних цифр. Тільки одної статистичної цифри не умів навести університетський професор Гломбінський, его наукові студії сумнівної натури не могли вишукати, чи скільки сільського пролетаріату у другій австрійській нації є так само великою, як у руської. Я бим зайшов задалеко в тій дебаті, коли би я хотів навести докази того, що австрійське правительство в власнім інтересі занедбувало Русинів під кожним зглядом і ніяким чином не причинило ся до того, щоби зєднати собі симпатію того народу, котрого найбільша часть мешкає поза Австрією та не хотіло знати, як невідрадним є положенє Русинів в другій половині держави. Яко буковинський посол мушу однако ще додати, що Русинам дієть ся кривда також на Буковині, де правительство не має вимітки, що лякає ся могутної польської партії, тільки ізза хвилевої химери і вередливости одного бюрократа, краєвого президента. Коли такий бюрократ приїде до Буковини і поріжнить ся з Румунами, то Русинам поводити ся добре один або півтора року. Погодить ся він знов з ними, то потребує тільки вислати справозданє до висшої влади, а всі обіцянки будь в церковній області будь на просвітньому полі, не додержує ся на підставі справозданя одного мужа, що не знає краю та зовсім не розуміє ся на політиці (признаня).

Але я повертаю до краю, що спеціально будить цікавість високої палати. Галичина є Ельдорадом автономістів. На доказ сего наведу лиш то, що автономісти правильно переголосувуть тут в палаті всі наші наглячі внесеня, щоби правительство не доглянуло шкандалічних виборчих надужити та брутальностей, які рік річно до несхочу запрятують високу палату. От і в тій справі пан посол др. Фідлер, іменем високоповажаних панів чеських товаришів припоручив вихідну дорогу, котрою хоче почасті заспокоїти свою совість, з другої однако сторони не хоче покидати старої приязни з «Колом польським», а особливо фантому підвалин автономічного устрою.

Отже, мої панове, дуже можливо, що, коли би нині край чеський мав ту саму автономію, яку має Галичина, там, де по обох сторонах

мужі висшої культури — так сказати би — були би покликані, упорядкувати відношення у власному краю, то він став би через се справжнім Ельдорадом. В Галичині однак, в краю, де з одної сторони Русини розпоряджують великою масою селян, а відносно малим числом інтелігенції, а з другої сторони Поляки допускають до значіння лиш такі демократичні елементи, як посол Гломбінський, де отже автономія нічого вищого не означає як пановане одної могутньої класи, маючої завше на оці інтереси власного стану, там такі відносини мусіли довести до такого результату, який мож пізнати з дебатів, яка вела ся тут в палаті. (Зовсім справедливо).

Я мушу отже заявити іменем мого клубу, — а я знаю, що я цілком певно говорю в імені всіх руских сторонників, — що ми є воротами теперішньої автономії в Галичині, що ми всіми способами і кожного часу будемо намагати ся, щоби центральне правительство пізнало ті відносини і мало вплив на них та, що ми будемо аж тоді автономістами, коли в Австрії буде введена програма народної автономії.

Отже позволю мені, мої панове, коли вже двох товаришів з мого клубу вчорашню предсталили річевий стан рішучого страйку і кля з другої сторони, яко консеквенцію того стану річи піднесено проти автономістів жалобу, проти котрої в першій лінії виступив пан президент міністрів, а пізніше цілий ряд бесідників з польського Кола, щоби я повернув до бесіди Єго Ексцеленції пана президента міністрів. Ся викликала велике вдоволенє у Єго Ексцеленції пана Давида Абрагамовича, бо Єго Ексцеленція пан президент міністрів опроклав всі піднесені тут в палаті закиди Русинів і представив рішучі страйки в такім світлі в яким жадало того «Коло польське».

Мої панове! Я мушу признати, що Єго Ексцеленція дуже намагав ся дати тут в палаті задоситьчинене «Колови польському» та що «Коло польське» може толкувати багато місць єго бесіди так, що президент міністрів стоїть по єго стороні.

Нема сумніву, що руске питанє не легке до розвизання. А все таки стояло би труду пана президента міністрів, що, як видко, бажає ухвалити за державного мужа в історії Австрії, що найменше спробувати, приглянутись ближше тому питаню. П прочитати справоздання обкалонових властей, констатувати, що впрочім і без того знає ціла палата і Австрія, що «польське Коло» було завжди готовим до всяких услуг і заключати з того, що держава не має причини покласти кінця тій лихій господарці — то зіпсоване смаку у державного мужа. Однак мимо того всього — скажу отверто — пан президент міністрів не цілком повірив підшептам інтересованих панів з Кола польського. Н. пр. п. Абрагамович представив з вдоволенєм, що також президент міністрів задивлює ся на страйкову справу яко політичну агітацію. Між тим пан президент сконстатував дослівно, що «на пернім місці стояло питанє платні» і додав, «що і політична агітація замітно проявлялась в цілім перебігу страйків». То, панове, цілком ни на річ, чим твердженє панів з «Кола польського».

Я є справді цікавий — хоч всього можна сподівати ся від тих панів — що зробили би панове, коли би нинька застрайкували польські хлібороби. Чи би Ви видали селян на поталу шаблям і байонетам або заняли би Ви ся їх організацією, поученєм, як мають при страйку поступати, поясненєм коаліційного закону і т. д. (признанє). Отже, як сказано, по бесіді одного мужа, що називає себе демокритом, пана Гломбінського, могу припускати, що панове мабуть і в тім случаю вислали би депутацію до президента міністрів і жадали від него виімкового стану. (Признанє). То є Ваша сирава. Ми є однак того переконання, що се наказує честь провідників народа, що се наказує честь проводу сторонництва станути по стороні людности, в хвили, в котрій она — і то рівнодушно, чи в тім моменті ділає практично або ні, чи може числитися на вислід або ні — стане приневолюеною до такого кроку. Тому зовсім зрозумілою є річию, що провідники руского народа з цілим жаром заступались за страйкуючим робітничим населенєм, занялись агітацією в цілі зорганізованя

страйку, що відбував би ся законною дорогою та поучили людність, щоби она не хопилась таких средств, яких хопитись може людність, що не знає законів, що не розуміє, як далеко може піти.

(Дальше буде.)

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В неділю: руско-кат. Григорія; рим.-кат. Андрея. — В понеділок: руско-кат. Платона, Романа; рим.-кат. Лігії. — Віторник: руско-кат. Авдія; рим.-кат. Бибіяни.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При наближаючій ся зміні місяця просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядчо о вирівнанє залежностей, бо на кредит не будемо висилати часописи.

— **В справі сецесійного фонду** доносять «Діло»: Нарада в справі «сецесійного фонду» відбуде ся завтра у Львові. Скликує комітет а вступ вільний лиш за записом. Як бачимо, в сій ляконічній оповстці не подано, де і у кого можна умінути ся за запрошенє, коли би комітет когось переочив. А що мусів «переочити» не одного, сего найліпшим доказом є наша редакція, яка не одержала тих «записів», хотій чей вилізти до львівської громади і фігурує зі своїм датком на сецесійний фонд в одній з перших позицій, та впрочім прислужила ся чималі коло збираня складок своїми завизами до складки, приймаєм жертв на свої руки та оголошуванєм виказів жертводавців. Комітет, який нас знав, пересилаючи нам до оповіщення всякі свої комунікати та аркушеві викази, а при нараді над тим фондом міг нас «переочити», мимо того, що ми в тій справі одинокі запали публичний голос і виступили з реальними внесеннями, — певно так само і що до інших осіб та кругів поступив собі «самовільно» з тими записами і... некоректно.

— **Вечерниці в Тернополі.** Заходом кружка жіночого філії «Руского Товариства педагогічного» в Тернополі відбудуть ся в четвер дня 4. грудня с. р. в комнатах «Рускої Бесіди» в Тернополі вечерниці, в програму котрих входить: 1. Відчит Вп. проф. Рудницького. 2. Томболя. Вступ на вечерниці вільний. Початок о 8. год. вечер. Запрошенє не розсилає ся, тож доколичну інтелігенцію отсим запрашає Виділ: *Марія Ринійська, Марія Солтисова.*

— **В справі кас сиротинських** звертали ми вже увагу наших читателів, особливо селян, що ті каси існуючі при повітових судах уділяють селянам догідних позичок і низькопроцентових. При уділюваню таких позичок з кас сиротинських жадають дотичні суди від позичаючих, аби они виказали ся полісою асекураційною на доказ, що їх будинки є забезпечені від огню, або щоби забезпечили свої будинки, если ще не є забезпечені. — Звертаємо отже увагу наших читателів і просимо подати се до відомости інших інтересованих, що наші люде позичаючи в касі сиротинській можуть і повинні забезпечити свої будинки в своїм Товаристві асекураційнім, то є в «Дністрі». — Уважалисьмо за потрібне звернути на се увагу, бо лучає ся, що урядники судові домагають ся зовсім безправно від позичаючих, аби они забезпечили свої будинки в краківськ Товаристві, ба навіть в таких случаях, де позичаючий є вже забезпечений в «Дністрі» жадають перенесеня забезпеченя до краківського Товариства. Є се поведене незаконне і в таких случаях повинні інтересовані вносити зараз жалобу до начальства дотичного суду, а також подати се до прилюдної відомости або довести о т. м дирекції «Дністра», аби она могла вистити жалобу до всіх властей. Факти такі треба описати докладно з поданєм імені і назвища позичаючого і єго місця замешкання і т. д.

— **Дефравдація** в сільнім бюрі краєвого виділу виносить 63.820 К 70 с.

— **Проект сінгалізова**чя полудня у Львові гарматним стрілом відкинула фінансова секція міста.

— **Перенесеня.** Дирекція держ. залізниць перенесла асистентів: Д. Красножона з Ходорова до Станиславова, Т. Мідовича з Букачовця до Заболотова, Г. Райхена з Заболотова до Букачовця, М. Файльмана з Моршина до Ходорова, А. Айфермана з Черновця до Гурагумори, М. Кеніґа з Іцкан до Гадікфальви і І. Ліхтенберґа з Бергомета до Лужан.

— **Знесенє службових кавцій.** На четверговім засіданю державної ради предложило правительство проект знесеня службових кавцій. Сі кавцій, по кількасот корон, що їх складали урядники, які мають до діла з грішми, були лише анахронізмом. Давно они могли вистарчати на покритя якої там дефравдації, але нині, коли найменший уряд податковий чи почтовий обертає тисячами, кавція кілька сот корон є прямо смішна. Кавцій є нині зложених на 32.000.000 К. З того є до 6 мил. К в готівці, около 25 мил. К

в довжних паперах державних а решта в інших вартісних паперах. Правительство мало би три роки часу до звороту кавцій, а то в тій цілі, аби надто не підкопати бюджету та не обнизити курсу державних паперів.

— **Жертва морозу.** В Павелчу, станиславівського пов., найдено 17. с. м. на отвертім полі замерзлого чоловіка літ 20 до 22 незвісного походження і назвища а з поверховности подобаючого на жида. Хоч на погибшій не найдено ніякого сліду насильної смерті, то все таки з огляду на то, що труп був майже зовсім нагий, розведено слідство в сій справі.

— **Вирок короля Леопольда.** Межи Аргентиною а Чіле прийшло до непорозуміння з причини граничного спору о 94.000 клм² площі на верхах Андів. Справу передано до порішення бельгійському королеви, а сей присудив 54.000 клм². републиці Чіле, а проча часть євріної території припала Аргентині.

— **Петербурські злодії.** Петербурска поліція впала на слід ватаги злодіїв, походячих з висших клас суспільних і зачисляючих себе до так званих «золотих паничів». Межи злодіями є сини генералів, радників і інших високих достойників. Злодії допускали ся крадіжці лиш у «своїх» т. є в кругах т. зв. висшого товариства, а робили то в ориґінальний спосіб: ходили «з візитами». По 4 або 5 робили в якомсь домі візиту і підчас коли в ї сиділи з родиною в салоні, один закрадав ся до столової комнати, розбивав там шафку і викрадав срібло та всілякі дорозні річи. Той, що крав, був звичайно вправним, фаховим вломником, котрого другі брали з собою. В той спосіб «золоті паничі» обікрали якогось гр. Володимира Мечнікова, вдову по генералі якусь Баляшевичеву і багато інших родин.

— **Солений рахунок.** В Мельнику в Чехії закінчив ся сими днями міліоновий конкурс буншого банку спілки господарської, а завідатель маси конкурсної адвокат Тіфтрунк в Празі предложив рахунок зл свої труди і видатки на суму 432.224 л. Заступник управителя маси конкурсної знову зажадав 98.537 К. Суд однак не згодив ся на такий солений рахунок і зчеркнув управителеви маси конкурсної 244.131 К і постановив виплатити єму лиш 183.093, а заступникови зчеркнув 42.560 К і призначив лиш 55.977 К.

Наука, штука, література.

— **Руский народний театр** переїхав до Коломиї лиш на 12 вистав а з тих перша відбула ся в суботу, дня 29. падолиста п. з. «Загублений рай», драма в 5 діях Тогобочного; в неділю, дня 30. падолиста «Пісні в лицях», комічна опера в 3 діях М. Кропивницького. Дальші новости в репертуарі на Коломию увійдуть такі: «Бурлачка», комедия в 5 д. Карпенка Карого; «Шалавило», комедия в 5 д. Глинського; «Уриель Акоста», драма в 5 д. Гупцова, «Невольник», образ на історичнім тлі Кропивницького; «Душогуби», драма в 5 д. зі співками Тогобочного; «Поворот батька», опера в 3 д. Ярецкого; «Скапанний світ», штука в 4 д. з епілогом Ніч Оркана; «Катерина», опера в 3 д. Аркаса; «Будка ч. 27.», драма в 1 д. д-ра Франка; «Як ковбаса та чарка то й менеть ся сварка», комедия в 1 д. М. Старицького; «Відьма», фантастична опера Яновської з музикою М. Лисенка. — Дальші новости до репертуару руского театру підгот вляють ся слідуочі: «Хазяїн», комедия в 5 д. Карпенка Карого; «Ворожба», в 5 д. Гр. Цеглинського; «Продана наречена», опера в 3 д. Сметани; «Сорочинський ярмарок», оперета в 4 д. за Гоголем Гротенка.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В неділю, 30. падолиста «популярний концерт». Програма: I. 1. Монюшко: Увертура з опери «Галька». 2. Saint Saens: Поема симф. «Молодість Геракла». 3. Гірі: Квартет G moll, а) Романс, б) Фінале, відіграє квартет концертмайстрів. — II. 1. Массенет: «Scènes alsaciennes». 2. Чайковский: Вальс з оп. «Евген Онеґін». 3. а) Готтеман: Адажіо, б) Поппер: Танець іспанський, відіграє на віолончелі Фр. Шімулек. — III. а) Носковський: Польонес елегійний, б) Рубінштайн: «Тореадор і Андалуза». 2. Верді: Потпурі з оп. «Аїда».

Віторник, 2. грудня «симфонічний концерт». Програма: I. 1. Р. Ваґнер: Увертура до оп. «Голендер-бурлака». 2. Дворжак: Симфонічний поемат «Золота кужіль». — II. Бетґовен: Симфонія ч. 3. (Ероїка). — III. 1. Vieuxtemps: Концерт відіграє в тов. орх. Вячеслав Гумль. 2. Свендсен: Рапсодия ч. 4.

В четвер, 4. грудня «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Гемми Белліґіоні, артистки опери.

Телеграми.

Відень, 29. падолиста. Здоров'я цїсаря є вже зовсім вдоволяюче. Монарх замешкає ма-
буть від другого тижня в бургу.

Рим, 29. падолиста. Св. Отець приймав
нині депутацію всіх католицьких стоваришень.
Депутация вручила Папі адрес з 35.000 підпи-
сами.

Відень, 29. падолиста. Угорський міністер
гонведів Феєрвари приїхав ту, аби зложити ці-
сареві звіт в справі свого непорозуміння з сой-
мом і з товаришами з кабінету. Феєрвари, як
звісно, заявив в соймі, що лише з куртоазії
для сойму понехав слїдства проти Нессіого. —
Президент кабінету Сель і през. палати Аппоні
домагали ся, аби сі слова відкликав, але Феєр-
вари не згодив ся. Угорська опозиция заявила,
що ухвалить військове предложєнє і цивільну лі-
сву цїсаря, коли Феєрвари одержить димісню.

Будапешт, 29. падолиста. З причини по-
слїдних подій в угорекім соймі гр. Аппоні хоче
зовсім вицофати ся з публичного житя.

Відень, 29. падолиста. З причини гедуги
пос. Бернрайтера не відбула ся заповіджена на
вчєра конференция німецьких послів з Чєх. Кон-
ференция відбудє ся ві вторник.

Льондон, 29. падолиста. З Тівтєсїну доно-
сять, що в Китаю мають завєсти обовязкову 3-
літню службу війскову.

Надіслане.

Спеціалїст недуг горла і грудий

Др. ЄВГЕН ОЗАРКЕВИЧ

довголїтний лікар клінічний і заведєня лічничого
в Щавниці, ординує постійно у Львові, ул. Кор-
няків ч. I, II пов. (Народний Дім).

11(10-2)

Льоси на сплати місячні з правом
до виграних по зло-
женю першої рати поручає банковий дїм Шіц і
Хаєс (Schütz i Chajes) у Львові пл. Марийскї ч. 7.
Купно і продажа ефектів, льосів і монет. Ви-
плата купонів. Безплатна ревізія льосів і ефек-
тів. Проспекти висилає ся оплатно.

6(33—50)

COLOSSEUM Ernesta Thorna

у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонїшна

Найславнїйша програма!

від 16. до 30. падолиста 1902.

Цїра єнївучасти війскової музики 30. п. п.

1) Марш. 2) Увертура (Реклямограф). 3)
The Gve-us, музикальнї блазни. 4) Сестри Ro-
stock, воздушний акт в зубах. 5) Mr. Dava Meie
America's champion ball puncher of the world.
6) Ariso i Michalina, циклісти. 7) Золотоволоса ді-
виця, візня. 8) Орхєстра. 9) Les Pandos, атлетич-
ні ігрища. 10) Сестри Liliane, англїйскї тансер-
ки і сьпівачки. 11) Родина Goetze, артисти на
лині. 12) Американський біоскоп: Самсон і Де-
лія, опера в 4 актах. Бунт вязнїв.

Що дня о 8. год. вечером велике предста-
вленє. В недїлю і сьвята два представлєня. Що-
тятиницї High-Life представлєня. Білєти вчаснїй-
ше можна замовляти і набути в конторі Пльона
ри ул. Кароля Людвика ч. 9. у Львові.

Спомагаймо краєві вироби і рукотвори!

Одинокий у Львові Магазин готової одїжи, виробленої в краю

по найприступнїйших цїнах.

Філія Союза торговельно-промислового католицьких кравцїв з Кракова

займає і організує кравецьких майстрів і челядників львівських

— (пл. Галицка 7, рїг пл. Бернадиньскої, де Центральна Каварня). —

Замовлєня виконує ся першорядними силами фаховими по найумїреннїйших цїнах.

13(3—3)

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1902.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд посп. особ.		Поїзд посп. особ.	
приходить о годинї		відходить о годинї	
до Львова		зі Львова	
6:10	з Кракова, Берлина, Варшави, Відня	6:25	до Сучави, Жидачева, Кересмезе, Потутор
6:20	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Чорткова	6:30	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
6:50	з Брухович, шод. від 15. мая до 14. вер. вк.	6:43	дв. Підзамче
7:45	з Яно́ва	6:55	до Лавочного (Пешту) Борислава, Дрогобича
7:40	з Підволочиск, Бродів на дв. Підзамче	8:40	до Кракова (Відня, Праги), Берлина
8:00	на дв. головний	9:00	до Лавочного, Хирова, Калуша
8:10	з Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова	9:15	до Яно́ва
8:15	з Сокаля, Рави рускої	9:50	до Вєляця, Сокаля, Любачова
8:50	з Кракова, Відня, Праги, Берлина	10:30	до Чернівців, Потутор
10:25	з Ряшова, Любачева	10:40	до Тернополя, Потутор, дв. Підз.
11:55	з Станиславова (Кересмезе, Потутор)	10:57	дв. гол.
1:10	з Лавочного, Калуша, Хирова, Борислава	1:25	до Яно́ва від 1. мая до 15. верєснє в не- дїлю і сьвята
1:23	з Яно́ва	2:15	до Брухович від 15. мая до 14. верєснє в недїлі і сьвята
2:20	з Підволочиск, Копичинців на дв. Підз.	3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.
2:35	на дв. голов.	3:15	до Яно́ва щоденно від 1. мая до 30. вер.
3:14	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	3:26	до Брухович шод. від 1. мая до 15. вер.
4:40	з Самбора, Стрия, Скольного (1/5—30/9)	3:30	до Ряшева, Хирова, Любачева
5:11	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		
5:35	на дв. голов.		
5:40	з Чернівців, Іцкан		
5:50	з Кракова		
НІЧ		НІЧ	
6:00	з Сокаля, Бєляця і Любачева	6:10	до Станиславова, Жидачева
8:04	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:20	до Кракова (Відня, Берлина, Варшави)
9:12	з Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)	6:30	до Яно́ва від 1. мая до 15. вер. будні дни авід 16. вер. до 30. цвіт. 1903. щоденно
9:20	з Чернівців, Вукарешту	6:35	до Лавочного (Пешту), Калуша, Хирова
9:25	з Яно́ва (від 1. мая до 30. вер. в нед. і сьв.)	7:10	до Сокаля і Рави рускої
9:50	з Кракова, Відня, Берлина, Ясда, Розвадова	8:16	до Брухович (15. мая до 14. вер. в нед. і сьв.)
10:03	з Яно́ва (від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.)	8:25	до Перемишля
10:02	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. голов.	9:00	до Підволочиск, Бродів гол. дворець, дв. Підзамче
10:20	на дв. голов.	9:20	до Яно́ва від 1. мая до 15. вер. в нед. і сьв.
10:50	з Лавочного (Пешту) Хирова, Калуша	10:30	до Іцкан, Чорткова
3:14	з Тернополя, Грималова на дв. Підзамче	11:00	до Кракова, Відня, Варшави, Праги
3:35	на дворець головний	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний
		11:32	дв. Підзамче
		4:15	до Кракова, Відня, Праги, Самбора
		5:50	до Брухович від 15. мая до 14. вер. шод.

ЗАМІТКА: Поря нічна числїть ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейскї рікнїть ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європей-
ского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне п. к. залїзниць державних (ул. Краєцких ч.
5.) уділяє пояснєнь в справах залїзничих, продає білєти всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни

п. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

з купує і продає

всякі

папери цїнні

і МОНЕТИ

по найдешевшім кур-
сі деннім не числячи ніякої
провізії.